

**LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA**

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger. 5.

EULARIA VALLS Y FAYOL

Velleta de 80 anys, proclamada Reyna de la Festa en els Jochs Florals de Sant Cugat del Vallés.

IMPRESIÓNS CAMPEROLAS

FA ja alguns anys que l' amich Mariezcurrena es mort; pero jo l' recordo sovint y en moltes ocasions l' estich veyent com si fos viu y paladejo gustós els seus acudits, perque en Mariezcurrena 'n tenia de acudits y de cosas sevas, ben sevas y de ningú més.

L' any 73, quan encare no havia montat l' artística industria de la zincografia, qu' ell fou á Espanya qui primer la practicá, era fotógrafo y vivia en el primer pis baixant del cel de la casa del Passatje de Madoz, ahont hi está instalat el *Bazar de los Andaluces*. L' Ajuntament republicá tenint en compte 'ls seus mérits y la seva may desmentida conseqüencia política 'l nomená arcalde de barri, y es inútil dir qu' en l' exercici del seu càrrec se portá sempre com qui era ell, com un home amable, franch y bondadós.

Pero caygué la República, l' Ajuntament fou cambiat, y un dia el sereno, que xano xano havia anat pujant els cent y pico de grahóns que portavan á la seva galería fotogràfica, li digué ab casolana familiaritat:—Hola, minyó... Vinch á recullir la vara... S' ha acabat el bróquil.

Donava gust sentirli contar á n' en Mariezcurrena aquest episodi, que posá fí á la seva vida pública... ¡Y cóm hi reya, paladejant aquella falta de respecte á la seva ja cayguda autoritat, que per altra part may s' havia feta sentir, com no sigués de la manera més pacífica y campetxana!...

Algún temps després se feu un padró general—crech que fou el primer després de la restauració borbònica—en quals fullas hi figurava una casella relativa á la religió de cada ciutadá. En Mariezcurrena, sense pensar's hi gota, hi escrigué: «*Sabeista.*» Com á bon fotògrafo 's declará *«adorador del Sol.»*

Jo me 'n recordo á cada punt de aquesta professió de fé feta per broma, y sense practicar l' art de la càmera obscura, casi m' inclino á subscriurela molt en serio. No hi ha com viure á fora per estimar, casi diré per adorar al gran astre de la llum y del escalf, font inextroncable de vida y hermosejador sens igual de la mare Terra. El Sol es la fornal activa engendradora de totes las forses de la Naturalesa. Jo l' estimo com un gran metje restaurador de la salut perduda, y m' uneixo á tot lo creat, animals y plantas, per absorbir la vida que difundeix y cantar justas alabansas á la seva feonda magnificència.

* *

Entre Sant Geroni de la Murtra y l' Canyet, s' alsaa, entre alguns altres, un monticul insignificant, arrodonit al igual que tots els de la comarca y de no gayre alsaria, com uns cent metres no més, amidats á bell ull. Pel costat del Canyet té una pedrera en plena explotació ahont tot sovint s' hi fa retrunyidora gala de barrinadas; per tots els demés faldars els vinyats s' hi enfilan pomposos; mes cap á la cima un petit bosch de pins, arrelat entre l' pedruscám, butzina al pas del oreig, y en la cresta s' hi ostenta una corona de rocas desiguals, las unas dretas com parets, las altres planeras com setis enveillutats de molsa. La petita altura, preciós mirador, tant que pot considerarse com el Tibi-Dabo de Badalona; pero un Tibi-Dabo mintiscul y sense gayres pretensions, porta l' nom pompós de *Montigalá*, co-

rrupció de *Mont Aguilar*, y que, segons persones entesas, vol dir *Montanya de las Aguilas*.

Una de las penyas del seu coronament es un' ara romana, que ostenta una inscripció dedicada al Sol. No la transcrich, perque 's troba consignada en molts llibres, com els de 'n Marca, en Villanueva y l' Hübner, havent donat lloch á serias discussions y fins disputas, no desprovehidas de sarcasmes y desconsideracions, que ja es sabut que, després dels músichs, no hi ha ningú que tingui l' gènit tan irritable com els arqueólechs.

Aixís al arquebisbe Marca, que fou qui primer la desxifrá, li diu en Villanueva que va cometre un disbarat de *marca*. Y aixó qu' ell tampoch va donar en el *quid*, segons més tart va evidenciarho l' célebre Hübner, que ab tot y ser extranger—sempre 'ls estrangers ens han d' ensenyuar alguna cosa, y apúntinse aquest paréntesis els partidaris del *detective* mister Arrow—es qui tragué l' verdader entrellat de la inscripció.

La qual pels caràcters de la lletra se fa datar del segle III, y per lo que las lletras expressan, se vé á saber que un tal «*Abascantus va dedicar al Deu Sol aquella ara.*» Ara, que, per més senyas, está perfectament orientada á Sol-ixent.

Vels'hi aquí un senyor Abascantus, que á mi se 'm fa molt simpátich. Estich segur que si en lloch de separarnos l' espay esgarrifós de disset sigles el tal Abascantus, visqués avuy, ell y jo seríam bons amichs, y junts aniríam trescant per aquestas serralladas, contents y engrescats, abeurantnos de sol, y parlant principalment de la *Solidaritat catalana*, puig no dupto que l' Sr. Abascantus seria un solidari acérrim. ¡Cóm no, si la primera sílaba de *Solidaritat* ja ostenta resplandors de *sol ixent*!

¡Quínas correrías no faríam ell y jo desde que l' Barba-roig apunta per llevant, omplint de lluhissors enlluernadoras la bellugadissa superficie de la mar, fins que tramonta darrera l' Montserrat, rodejant la històrica montanya de un' aureola apoteóssica en el moment de la posta, y fent ressaltar després la seva retallada silueta sobre un cel de foch, qu' en una successiva y maravillosa gradació se va obscurint, fins á tornarse de color amoratat, seriós y melancólich!

¡Quántas cosas m' ensenyaría aquell adorador de l' astre de la vida, y quántas y quántas n' hi mostraria jo, de las que, á cada punt descubreixo, en mas solitarias passejades del Mitj-día, entre 'ls hermots perfumats y las rasas de las pomposas vinyas!

¡Cóm l' aniríam descubrint tot aquest mon inmens que viu, y alena y fruix en plena naturalesa, y en el qual cada ser es un misteri, pero un misteri de goig á la llum y al escalf del astre de la vida!

* *

—Vina, Abascantus—li diria—aném á veure l' conillet.

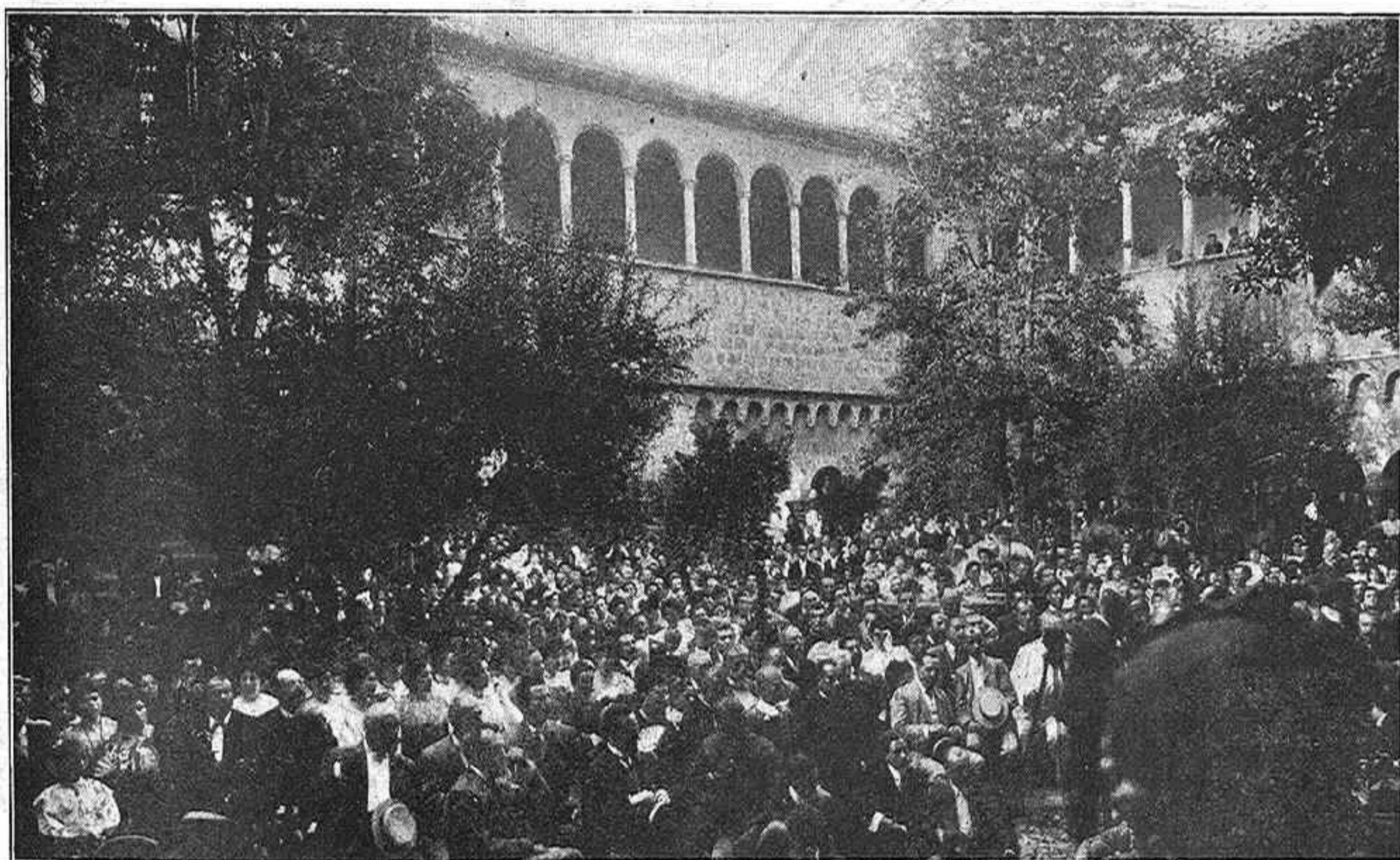
El tal conillet es un xamós exemplar de l' especie salta-marges, á qui casi cada dia sorprench entre 'ls fanals del herm, ahont no sé encare qué hi fa, si hi esmorza quatre brotets d' herba aromática ó s' hi regala dormint la sesta al bés de l' oreig que li amnyagará l' pèl fí; pero l' fet es que al oir la remor dels meus passos, s' addressa sobressaltat y arrenca á fugir, las orellas enrera y la cuheta dreta, tota blanca del dessota.

Jo prou el segueix; pero en un moment se 'm fa fonedís, com si se l' dragués la terra. Y ben cert que la terra se l' deu dragar, perque al peu de un marge hi ha un forat, que per forsa ha de ser el seu cau. Ni por asomo, com diuhen els castellans, se m' ha ocorregut may forfollarlo, partidari com soch, de la

À SANT CUGAT DEL VALLÉS

La Reyna dels Jochs Florals, rodejada de la seva Cort d' amor.

Claustre del famós Monestir, ahont el dilluns tingué lloch la poètica festa.

inviolabilitat del domicili, encare que sigui 'l domicili dels conills de bosch. ¿Ab quín dret podría destruir la pau y la tranquilitat de una família? Tota la vida 'n tindrà remordiments.

Si 'l conill me coneixia, no 'm seria tan esquerp. Y si fos capás de compendre 'l meu carácter humanitari y *cumillitari* per extensió, prou en lloch de fugir escapat com fuig al veure'm, vindrà á pendre'm de las mans las crostetas de pá que li portaría ab molt de gust, y 's deixaria passar la má pel llom, tirantli suauament el pèl avall, mentres ab sas finas y blancas dentetas roseigaría aquell regalo completamente desinteressat, fraternal, fet per un fill del Sol á un altre fill del Sol.

De mí no n' ha de temer res, ni l' escopeta, que no n' uso, ni la trampa que 'm repugna, ni molt menos l' atach sanguinari de la fura que detesto per ignoble, quan dona 'l deshauci als mansos habitants dels caus, xuclantse'l s la sanch com si sigués un amo de casa sense entranyas.

El Sr. Abascantus, de segur qu' en tot y per tot compartirà els meus sentiments, de manera que de no tenir els conills bosquetans altres enemichs que nosaltres, tots ells morirían de vellesa, deixant poblada la montanya de una nombrosa y aixerida descendencia.

Pero 'ls cassadors son implacables, no 'ls donan repòs, y aixó es lo que 'ls té escamats y sempre ab

I' ay al cos, y ab just motiu, perque si en vida son tan pacífichs, una vegada morts y fets ab such son exquisits.

Jo mateix que no 'n mataría cap per res del mon, una vegada me 'ls portan difunts, y considerant que la cosa ja no té remey, faig el cor fort y permeto que la cuynera 'ls hi fassi unas solemnes exequias en el fogó, y després procuro honrarlos, incorporantme'ls, donántlos'hi per sepultura 'l meu ventrell, y per llosa tapadora uns tragos ben refilats del ví que 's cull á Sant Geroni de la Murtra, cusí germá del que destilan els no molt llunyans costers de Alella.

P. DEL O.

L' EPÍLECH DEL ESTIUHEIG

—¡Agustí!...

—Vosté dirá, don Ramón.

—Demá toquém el dos cap á Barcelona. Per lo

—Molt senzillament. ¿No son tres vostés? Donchs á rahó d' un duro al dia per persona...

—¿Cada persona un duro?... ¿Pero que us penseu que aquesta masía es las Quatre Nacions?... Un duro diari no més fan pagarlos els grans hotels, las fondas de primera classe. ¡Un duro!... Per un duro vull un quarto ab tocador y lavabo, sillóns daurats, marmols brunyits, alfombras, cortinatges de seda...

—¡Oh! Vosté s' aparta de la rahó. A fora es á fora... y ja recordará que quan vá entrar á casa meva vá dirme que no renyiriam y que al final ho trobaríam tot...

—Cert es que vaig dirho, pero ¿qui havia de pensar...? Per altra part, els vostres comptes no estan bé. Dos mesos son xeixanta días...

—No pas el Juliol y l' Agost, que tenen trentaun días cada hú... Ademés, hi ha gastos extraordinaris.

—Agustí, us heu proposat explotarme y no ho conseguireu.

—Jo no exploto á ningú. Vull solzament cobrar la meva feyna, cosa molt justa y natural...

AUCELLS DE PAS

tant, un moment que us vingui bé, hauríam d' arreglar comptes.

El pagés, somrient y gronxantse:

—Aixó sí que, si vosté vol, es feyna curta.

—¿Que ja 'ls teniu fets?

—Y á punt d' entregar, sempre que me 'ls demani.

—Aixís m' agradan els homes!... Veyám.

L' Agustí 's treu un paper de la butxaca.

—Avants de donarli la llista dels gastos, dech recordarli que enguany tot vá car y que les habitacions que 'ls senyors han ocupat, si jo hagués volgut llogarlas á un' altra familia que...

—Deixeuvos de discursos y vinga el compte.

—Es que no voldría que vosté 's pensés que jo tracto de...

—¡Vinga!...

—Si es servit...

Don Ramón agafa el paper, y á mida que recorren la llarga columna de xifras, els seus ulls van obrintse, obrintse, obrintse...

—Pero ¿qué dimontri m' heu posat aquí...? Per dos mesos d' estancia á casa vostra, doscents duros?... ¿Que us heu tornat boig?

El pagés somriu y 's gronxa com de costum.

—Ja li he dit que aquest any tot está molt carot y que si hagués volgut llogar las habitacions á una familia de nobles que...

—¡Dos cents duros!... ¡Dos cents duros en dos mesos!... ¿Cóm l' heu tret aquest total? Veyám, expliqueuvos.

—¿De modo que doscents duros?... ¿L' última paraula?...

L' Agustí torna á gronxarse y á somriure.

—¡L' última!..

Don Ramón 's treu la carta, n' arrenca un full, escriu en ell varias ratllas, cada una de las quals acaba ab un número, y entrega ceremoniosament el paper al Agustí.

—Si sou servit: la meva factura.

—¿De qué?

—¡Holà! ¿Ja no us en recordeu? ¿No teniu present que un dia vareu venir preguntantme si jo era advocat?

—Ben cert que sí.

—«Vindrà com l' anell al dit», vareu 'dirmes, al sentir la meva resposta afirmativa. Y desde aquell moment, raro ha sigut el dia que no heu solicitat els meus serveys fentme una ó dues consultas.

—¡Ah! Jo 'm pensava...

—¿Que quan un advocat anava á una masía no cobrava res? Donchs es ben al revés: las conferencias en el domicili del interessat resultan molt més caras. Repasseu, repasseu la nota y veureu lo que á horas d' ara esteu deventme.

Més mort que viu, l' Agustí passeja la mirada pel compte de don Ramón.

—«Una consulta de hora y media, relativa al asunto de la noria, cincuenta pesetas.»

—No pot ferse més barato.

—«Conferencia sobre la división del Campo de las Cañas, ochenta pesetas.»

—Es l' últim preu.

— «Solución del litigio con los propietarios del bosque *Gran*, sesenta pesetas.»

— Seguiu, seguiu llegint, qu' encare 'n venen de més grossas.

— Total, que segons aquest paper, jo 'li dech á vosté, pels seus traballs d' advocat, mil doscentas trenta pessetas.

— O sigan, duros doscents quaranta sis.

— Don Ramón, vosté s' ha proposat explotarme!..

— Jo no exploto á ningú. Vull solzament cobrar la meva feyna, cosa molt justa y natural...

— Ja veurá... ¿arreglem'ho?..

— No son altres els meus desitjos.

— Comensi á rebaixar el seu compte.

— Comenseu á retallar vos el vostre.

— ¿Li sembla si dels duros ne fessim pessetas?..

— Sospito que poch á poch acabarém per entendre'ns...

L' Agustí ja no 's gronxa ni somriu.

Ara 'l qui somriu y 's gronxa es don Ramón.

A. MARCH

¡INFALIBLE!

¿Per la Mercé 's farán festas?
Zim, zam!.. Cúmulus de plom

l' immens horisonç cubreixen...
Se sent un gran tró... ¡Ja plou!

*

— ¿Las festas s' han deixat corre?
¡Zis, zás!.. Els núvols s' han fos.
Si ara necessitan aigua,
l' han d' aná á buscá á la font.

HELIUS

GLOSARI

VIANDA DEL TEMPS. — *El glosador acaba de pendre-s la seva xicra de xacolata i es disposa a menjar-se les primeres figues de la temporada; figues del seu hort, figues de casa, figues-rèdit d'una honrada proprietat, sén's altra acracia ni altre robo que'l que li executen els pardals am ses picades. Les figues que's disposa a menjar el glosador no són figues seques ni a seques: són, com si diguessim, la flor de la figa-flor. Figues més dolces i que casin mellor am l'aiguardent no les trobarieu ni a Praga ni a Coll de Dama.*

Hi ha cap goig comparable al sibarític pler de cullir-se un mateix i un mateix menjar-se la primera figa de la pròpria cullita?... «Per què l'estimo tant?... Perquè és la

AL SALÓ DE CENT

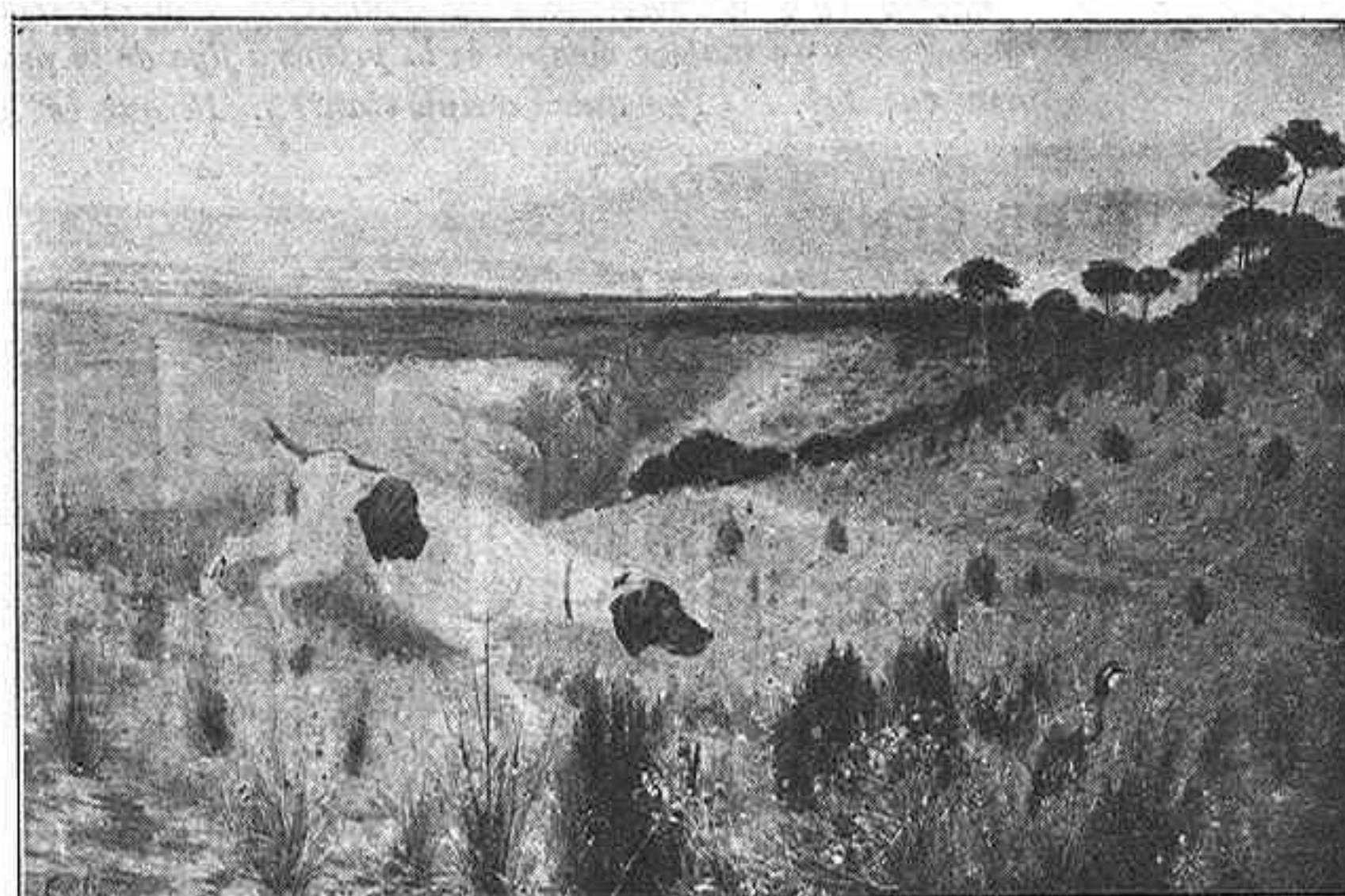
Reforma indispensable, pera poder celebrar sessió ab relativa tranquilitat.

meva!», diu l'Apeles Mestres referint-se a la llengua mare; i lo mateix diria de les figues, encara que no fossin mares, si en comptes de fúcsies, geranis i malva-roses, en el seu minúscul parc del passatge de Permanyer hi crèies unes quantes figueres de tamany natural.

La figa!... Oh la dolça, la saborosa figa!... El grat aliment dels Déus-Inants!

Qui és capaç d'escatimar li importància a la figa, quan d'ella han près nom alguns pobles, com Figols, Figueires, Figaró, i alguns dibuixants i gazetillers, com en Figuier i en Figuerola?

Quan el nostre sentiment d'integració i reconstitució nacional arribi al punt de cuit que ha d'arribar, en lloc d'haver-hi en els passeigs i places rangeleres d'arbres que no fan flor ni fruit, hi hauran figueres que faran figues i

La cassa.

(Quadros de 'n JOAN VILA)

seran figues del comú, figues socials, independents i lliures pels àrbitres ciutadans de Nubiana. La figa's mereix aquesta trans-substancialitat ciutadana. Per alguna cosa som llatins i orientalistes. I així com el plàtan és el pare de les fruites d'Occident, la figa és la mare dels fruits orientals. Perquè la figa ho és molt d'oriental; sí, senyors; pot-ser és lo més oriental que hi ha, am perdó dels banys de la Barceloneta. Els egipcis en feien un plat fortament exquisid de les figues primerenques, i en els grans àpats eren servides en palanques d'or amb incrustacions de marfil als poderosos magnats i sobirans de Thebes...

Aquí trobarà segurament el filòleg senyor Bulbena l'origen d'aquell ditxo que diu: «De Thebes a meves, quantes te'n menjaries?»

Però això ja són figues d'un altre paner, i pot servir de tema a un pròxim glosari.

Per avui, lector, ja estas prou enfigaçat.

XARAU

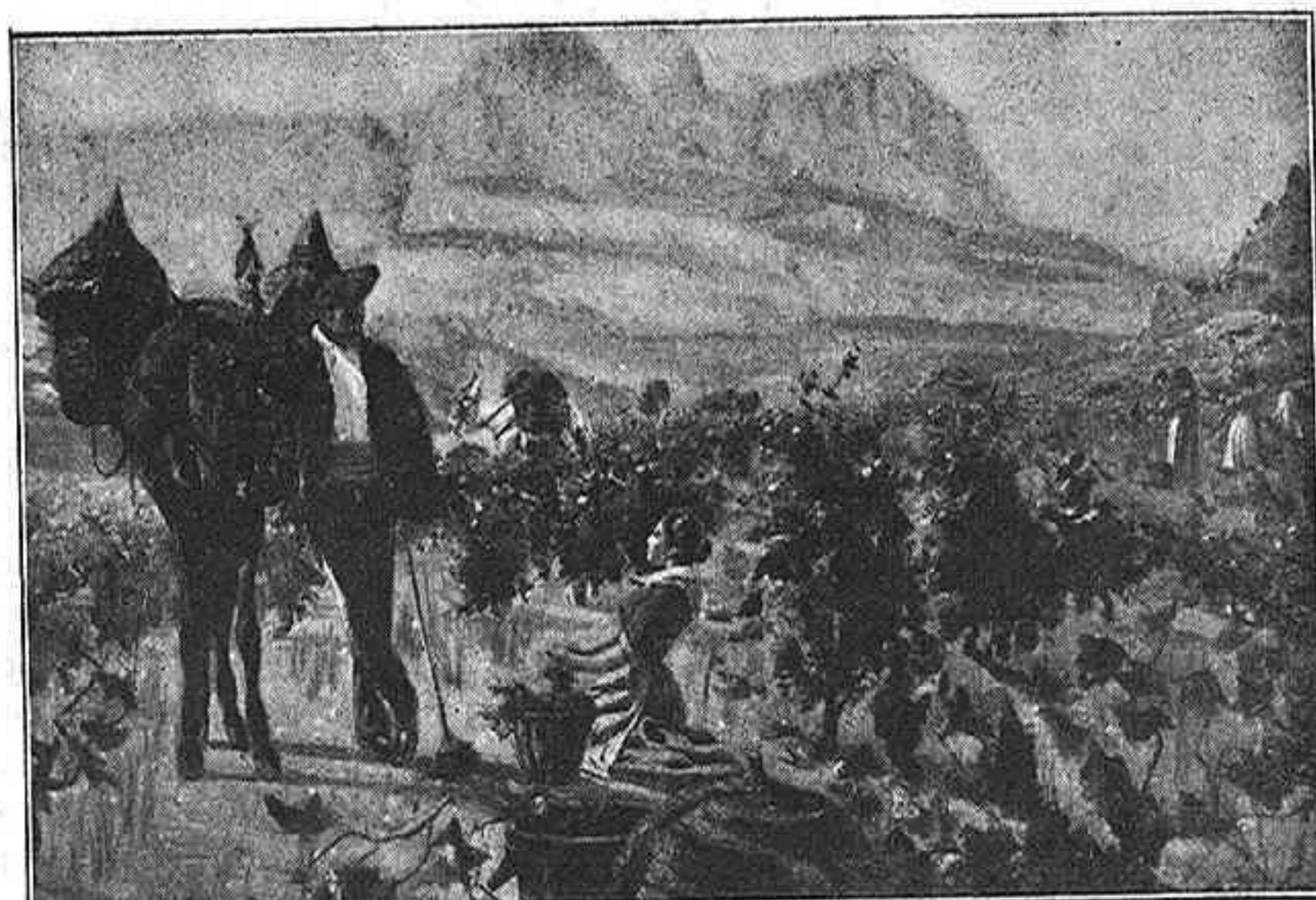
VIDA

Poesia premiada am la Flor natural en els Jocs Florals de Sant Cugat del Vallès el dia 9 del corrent mes de Setembre.

PERFUM...

Unes parpelles que's desclouen

ART CATALÀ

La brema.

entre l'horror de dues nits,
i el centelleig d'uns ulls que's mouen
entre dos somnis infinitos.

Amics, la vida és bella cosa,
és un bell dia somrient;
la flor encara no és desclosa
i els fulls marcits ja van caiguent.
Mes, d'eixa flor que un jorn se bafa
en el recó d'un gran jardí,
s'eleva en mística volada
un misteriós perfum diví,
que quan la flor s'és esvaïda
sura per l'aire tremolós
i resurgeix am nova vida
dins nova estela d'esplendòs;
i que quan l' hora és arribada
ens clou els ulls am dolç conhort,
i al cim d'una ala desplegada
ens du triomfants sobre la mort;
ens deixa al front una caricia
com el refrec d'un bés alat
i ens deixa als llavis la delicia
d'ensaborir l'eternitat;
ens fa sentir la conciència
de nostra espurna d'immortals
i en un moment de vida immensa

reclou centuries eternals;
i al mur del temps congria i traça
l'ombra vagant de l'esperit
i enllà dels segles la traspassa
sota un reflecte d'infinit.

Oh tendrà i vaga melodia
que no perceb la multitut!
Ets una dolça tardania
del nostre esser de Déu caigut.

GABRIEL ALOMAR

CATALUNYA

Dissapte passat, segons varem anunciar, va tenir lloch el debut de la companyia dramàtica italiana que dirigeix l' eminent actor Ermete Novelli, qui va escollir per funció inaugural la bonica comèdia de Aicar *Papa Lebonnard*. El tipo de protagonista li cau admirablement ab tot y sa complicada consistència, degut á la pasmosa ducilitat del seu talent y els grans recursos de bona lley ab

que broda la psicología d' aquell bon home víctima de sa propia bonesa.

El teatro no's veyá tot lo plé qu' era d' esperar y que's mereix el gran artista. Esperém no obstant que en las representacions successivas el bon públich, y sobre tot la gent adinerada subsanará la falta d' atenció comesa el primer dia y no esperarà, com ha succehit en alguna altra ocasió, omplir palcos y butacas el dia del benefici ó el de la despedida. S' ha de tenir en compte que las funcions son sempre variadas y escullidas. En el transcurs de la senmana ens ha donat *Luigi XI*, *Mia moglie non ha chic*, *La Bisbética dommata*, *Povera gente* y alguna altra, totas de diferents gèneros y totas motiu de una labor primorosa y aflligranada per part del colossal actor.

Tinguin en consideració aquell ditxo catalá: Pert més el coquí que el lliberal. No'ls sápiga greu gastarse quatre pessetas que costa una butaca, donchs el traball d' un artista, quan aquest ho es de debó, no té preu, y estèticament parlant en Novelli dona duros á qnatre pessetas, vull dir que el que's gasta diners per anarlo á veure encare hi guanya quartos.

BOSCH

No'n tenia prou la Sra. Giudice de haverse guanyat totes las simpatías del públich en el paper de Selika de *L'Africana*. Darrerament se'ns ha presentat interpretant el delicadíssim paper de Mimí de *La Boheme*. Vaya ana *Mimí* més feta!... pero que ben sentida y admirablement interpretada, al mateix temps! La concurrencia la obligá á repetir alguns fragments y al acabar se li tributá una ovació ben merescuda.

La ópera va ser ben conduehida pel Sr. Barata, resultant un conjunt bastante acceptable.

La funció dedicada als marins xilens va ser un altre èxit pera la empresa y un nou succès pera la companyía, cantantse l' himne nacional de Xile y debutant la nena Cristeta Gogni (violinista) una artista minúscula que promet molt.

TÍVOLI.—CIRCO EQÜESTRE

Coincidint ab la desaparició de las aurenetas, ha debutat al Tívoli la—parla el programa—*nueva compañía ecuestre, gimnástica, acrobática, cómica, musical y mímica* del Sr. Alegría, encarregada de fernes olvidar per un quant temps la clausura de las Corts, suplent ab las cabriolas y tamborellas dels seus artistas las que'l Gobern sol fer al banch blau pera demostrar al país que tot vá bé y que aixó de que las contribucions siguin massa cresudas es un pur infundi.

Com á funció inaugural, en la celebrada el dissapte volgué la empresa mostrarse rumbosa y 'ns feu coneixe als 4 Américas, als *Lillys*, á la Familia *Marcond*, als *Morandini*, al cossach *Antadze* y altres y altres personatges de nom no menos enrevessats, mostra dels molts que té en cartera y que successivament anirán apareixent en la pista del Circo.

Y com que hi ha més días que llangonissas y avuy l' espay no'ns sobra, imitant als revisteros de toros quan van de pressa, acabarém aquesta lleugera impressió ab la fórmula de rúbrica:

La entrada un plé.

Caballs morts, cap.

Artistas notables, idem.

La orquesta, superior.

Y... *hasta la próxima!*

NOU

Ab nombrosa concurrencia vá debutar dissapte la nova companyía que obtingué un bon èxit. En *La vara de alcalde* y *Enseñanza libre* varen ser aplaudidas las tiples Minguez y Blasco y el tenor cómich senyor Albadalejo; en *La Rabalera* y *La taza de thé* varen lluhir sas facultats las senyoras March y Torregrosa y els Srs. Peral, Castillo y algún altre.

Dimars s' efectuá l' estreno de *El lego de San Pablo*, sarsuela en tres actes lletra de un tal Fernández Lapuente y música póstuma del mestre Caballero. La obra, de

«ALÉJASE EL TRUENO....»

—Alto el bróquil'... Podeu plegar... S' han suprimit las festas de la Mercé. Per lo tant, els paraguas ja no portan pressa.

carácter històrich, té totas las qualitats y adoleix de tots els defectes del género. D' acció bastant moguda, literàriament resulta llampant com els trajes que vesteixen els personatges. Sens dubte, per xó, lo millor es la música que en alguns números porta el sagell del seu autor y es sempre inspirada y agradosa.

Els actors, bastante inseguers. A pesar de lo qual pot dir-se que *El lego* ha obtingut un èxit franch, donchs els aplaudiments varen prodigarse sense regateig.

N. N. N.

¿No hi ha festas?

—No senyors, no: cap ni una!
no hi ha Festas ¿ho han llegit?
Ja 'ns en podém torná al llit,
caballers, que aixó es la lluna!

Las queixas foren en va;
son inútils las protestas:
Ni luxosas ni modestas,
no hi ha festas ni n' hi haurá.

Els honorables senyors
que havíen d' organizarlas,
han acordat aplassarlas
per uns altres temps millors.

La Comissió, com Pilat,
volgurent sortí ab las mans netas,
ab ayqua de Canaletas
á temps se las ha rentat.

Ella ab son acort prudent
ens ha estalviat molts pastixos...
Mes iay! que també 'ls esquitxos
han mullat á molt gent.

En anys passats hem tingut
festas ab pluja á la esquena;
pero aquest any la *mullenà*
serà d' un *molt* més *aixut*.

Apart de que la Mercé
sense festas quedí trista,
ahí 'm deya un periodista
que aixó entranya mala fé.

El limitar la materia
del criticayre d' ofici,
es, segons el seu judici,
una broma massa seria:

Perque si no pot escriure
trobant taps á dret y á tort,
el critich es home mort;
y un mort, quasi may fa riure.

Aixó es cert; pero es el cas
que, en quan á festas profanas,
ens quedarém ab las ganas
y ab un pam y mitj de nas.

* Adeu, negocis rodons
de fabricants de llustrina;
venedors de purpurina,
de fanals y de taulóns!

Dels cafés y restaurants
adeu ilusíons dauradas!
Adeu ganancies somiadas
de paraygüers ambulants!

Adeu somnis y vesllums
de tiberis y de grescas;
de festas regidorescas
y d' edilescas costums!

Desfeu, pacients forasters,
el comensat equipatje;
estalvieuvos el viatje;
poseu á guany els diners.

Guardeu el bon ví en el bot
y en el cor la idea viva;
y quan us dirém: *Arriba!*
veníu disposats á tot.

Ara com ara, estém mals;
y en que particularment
se *festeji* de valent,
no hi ha Festas oficials.

L' ajuntament, bon minyó,
creu que ab las sessions qu' ell dona,

la ciutat de Barcelona
ja té prou divertició.

Pro si aixó no fos bastant,
per contentá á n' els més *bobos*
tením las *festas* que 's fan
en Lerroux y en Villalobos.

Y ara diguin, caballés,
pósine las mans al pit:
Tenint tot aixó que he dit,
y de franch... ¿qué volen més?

PEP LLAUNÉ

La publicació del Número 2000 del nostre estimat company y parent «La Campana de Gracia» sigüe un èxit verdaderament extraordinari.

Realment; aparéixer el número y agotarse en breus moments una tirada tan formidable com la que d' aquell va ferse, no es cosa que 's veji gayre sovint.

No 'ns está bé á nosaltres dir si 'l número s' ho mereixà; per aixó, al donar compte de l' acullida que 'l públic li va dispensar, ens limitém á felicitar coralment á *La Campana*, desitjantli forsa anys de vida pera celebrar altres milenars ab el mateix brillo que dissapteva ferho.

Els marinos xilens de *El Ministro Zenteno* han tingut á Barcelona una recepció cordial y afectuosa. La cortesia y l' afabilitat son las notas predominants en las festas y obsequis que 'ls hi han sigut dedicats, considerantse'ls com á bons germans, fills de una mateixa mare, y per lo tant com si 's trobessin á casa seva.

Els hi hem ensenyat lo millor que tením en monuments, en arts, en industrias, y en la manera de distreure's y divertirnos, y ells, segons sembla, n' han quedat molt agradats. Aixó, encare que no ho haguessim dit, se 'ls llegíá á la cara.

Tant-de-bó que al tornarse'n al seu país se 'n emportin el recort imborrable de un poble que traballa y progrésa; de un poble hospitalari que sab estimar y considerar, als que li dispensan l' honra de visitarlo.

Un noy d' estudi al seu mestre:

—¿Com s' ha d' escriure *Zenteno*, ab c ó ab z?

—Aixó segons com: ab c á Espanya; pero ab z á Xile.

—Ay ay, si qu' es extrany.

—No tant com te figures, perque Espanya y Xile encaixen que unidas pel llenguatje, están separadas per l' ortografia... y á Xile, com que per ser republicans, están més adelantats, el *zenteno* 'l molen més ff, es á dir ab més ze-zeo que 'ls castellans.

Vegin si tenen rahó els que asseguran que no pot haverhi festas de la Mercé sense pluja, que aquest any els sols preparatius de las mateixas ja s' han tornat *aygapoll*.

Es á dir: els hermosos projectes que tants y tants industrials acariciavan, á lo millor, ó á lo pitjor, se n' han anat á l' *ayqua*.

Y tot per falta de *cum-quibus*, perque la Merceneta es una xicoteta, que si no la pagan bé, no está per festas, ni per atreure forasters.

Per altra part els organisadors de las festas, enguany, varen pecar de massa precipitats. ¿Qu' es lo que hauríen pogut fer de bó ab els vint ó vinticinch días que 's varen pendre de coll per' organizarlas? ¿Y quins medis materials podían reunir en tant poch temps?

Desenganyinse: aquestas cosas, pera ferlas bé y com cal, convé pêndresselas una mica de lluny.

Jo proposo, donchs, que l' Ajuntament els hi comprí desd' ara una gran guardiola, y qu' ells cada setmana hi tirin alguna cosa. Si la guardiola s' ompla 's treuen y 's tira endavant. Així es com se fan moltes festas de vehiat... y se 'n fan de molt bonas!...

GENT D' UPA

—¡Ja ho zab, Zuzanita, que z' ha puchat el pa?

—¡Bueno!... Nosaltres ray que no més menjém llonguets.

¡Quina sessió més divertida la que la setmana passada celebrá l' Ajuntament!... ¡Y cómo s' hi va divertir el públic que omplí de gom a gom el Saló de Cent!... A continuar las cosas així caldrá posarhi despaig d' entradas y localitats, ab la seguretat absoluta de contar per plens totas las funcions.

¿No li sembla a D. Pere Corominas, digne jefe de la secció de ingressos y gastos, que per aquest medi 's lograria aminorar en gran part, el déficit que deixarà en el pressupost d' ingressos la desgravació dels vins?

Se vá tractar en la dita memorable sessió la qüestió del detective anglés.

Mister Arrow tindrà, si vostés volen, tota la serietat britànica de que sigui capás l' anglés més grave; pero 'l fet es que, a causa d' ell, el Consistori barceloní fá gala de possehir la més salada colecció de barrets de riallas que pugui haverhi al món.

¿Quina altra ciutat, com Barcelona, pot ostentar dos exemplars tan notables y exhilarants com els Srs. Zurdo de Olivares y Valentí Camp?

El Sr. Zurdo ab la seva por de la policia de Mister Arrow, y ab la seva mònita encaminada a encomenar

LLISSÓ PRÁCTICA

—¡Dignitat y compostura, senyorets!... Pel crèdit del col·legi, convé que al carrer observin les reglas de la urbanitat. Quan s'guin a casa seva, ja tindrán ocasió de fer, ab autorització dels seus papás, tantas dolenterías com vulguin.

aquest canguelo melodramàtic a les classes obreras, basantse no en cap fet real, sino ab las seves mal urdidas y cautelosas prevencions, se fá digne de ser considerat com un artista de primera forsa, en el seu gènere.

¡Illástima que pera donar més caràcter terrorífich als seus anuncis, no usi la rehina de fer llamps y la grossa llauna de simular trons!

Pero, després de tot ja que vé tot aquest espahordiment?

Si de bona fé 's figura que la policia de Mister Arrow ha sigut creada única y exclusivament pera perseguir als obrers, ¿quín temor ha de inspirarli a n' ell, que d' obrer ja fá molt temps que no n' es? ¡No vá dirli un digno regidor, tirantli una estocada a fondo, que no era més que un obrero sevillano?

El Sr. Valentí y Camp, prototipo dels sabis *catastròfichs*, es l' únic que té prou forsa per acabar de una vegada ab Mister Arrow y ab tota la caterva dels seus sostenidors.

No té més que obrir l' aixeta de la seva eloquència exhuberant de termes estrambòtichs, y no 's lliurará ningú de aquell xáfech espés de concepcions y tecnicismes mal mastegats y pitjor pahits. ¡Vaya un diluvi universal de eflorescencies y cristal·lacions, de teories bàsiques y de núcleos protogenéssichs!...

Ell prou vá afeytarse la barbassa que li donava aquell aspecte imponent de sabiás; pero la maranya peluda de la seva ciència protogenéssica y catastròfica, no hi ha navaja al món prou fina y de bon tremp que li tiri a terra.

Vá fer molt mal en Pere Rahola en pendre's la cosa a guassa.

L' arcalde accidental Sr. Bastardas havia de castigar la irreverència del Mefistófeles municipal fentlo posar de jollons y ab els brassos en creu.

Y si un altre dia reincidis, entregarlo al brás secular de Mister Arrow perque li dongués torment en la cambra de suplicis que, segons s' assegura, té montada en la seva habitació del carrer de Sant Honorat.

Aixís apendrà a fer burla del sabi més saberut, que l' lerrouxisme vá enviar al Consistori barceloní.

Un poeta carbassejat en tots els Jochs Florals que durant la present temporada s' han celebrat en distints pobles de Catalunya, deya horrors de las composicions premiadas, dels seus autors y dels jurats.

Un seu company al sentirlo, digué:

—Noy, ja s' coneix que no fas farolla en loch, ni a Cardedeu, ni a Rubí, ni a Molins de Rey, ni a Sant Joan Despit.

Se recordan del famós tirador Malato que tenint de veures las caras ab el seu contrincant francés Kirchoffer, vá escorre 'l bulto, haventse de suspendre la funció que tant reals havia de donar a las festas deportivas del passat estiu?

Donchs ara reclama que se li pagui una funció, que per la seva culpa exclusivament vá tenir efecte. Y 's val del Cónsul italià pera fer valer la seva reclamació.

De manera qu' en Malato que vá poderse distingir com a floretista, ara pretén lluhirse com a tirador de sabre.

Pero estém segurs que l' Ajuntament li demostrarà que 'n sab més qu' ell... posantse al quite.

En Pinilla que no vá suscriure el missatje de adhesió a la sacrossanta perso-

nalitat de 'n Lerroux, formulada pels seus dignes companys de Consistori, després de consultar ab el cuixi aquest cas de conciencia, ha subsanat la falta que fou objecte de tota mena de comentaris.

En efecte: en vigilias de sortir de Barcelona, per anar á pelar la quía del estiu á fora, se personá en el palau del ex-emperador, fentli acte de adhesió personal y polstich.

En Lerroux, després de absoldre'l de la culpa en que havia incorregut, va administrarli l' viatich, renovantse la costüm dels temps de la picó, en que cap bon cristià emprenia un viatje per petit que fós, sense avants confessarse y combregar devotament.

* *

Pero si en Lerroux ha promés á n' en Pinilla que tant bon punt se li acabin las vessas municipals, el fará qualsevol altre cosa, en premi á la seva adhesió renovada, ja veurá un dia ó altra que al administrarli l' viatich, l' ha fet combregar ab una roda de mofí.

Llegeixo:

«El Sr. Ossorio ha negat tot fonament al rumor que sembla que ha circulat per Madrid de que está disgustat y ha fet alguna indicació de dimitir.»

Me sembla á mí que 'l Sr. Ossorio ni la pena havia de pendres el desmentir una especie tan inverossimil.

¡Dimitir un càrrec que li proporciona l' goig de assisir, en calitat de comensal predilecte, á totes las festas majors de la província!.. Aixó ni en broma. Qualsevol, si ho fes, podrà preguntarli si havia perdut el seny?

* *

No, 'l Sr. Ossorio, no 's mourá de la seva insula, mentres D. Antoni Maura, montat en el rociuant del poder, exerceixi á Espanya de Quixot.

Y está tan satisfet D. Angel de trobarse entre nosaltres, sobre tot desde que 's dedica al succulent exercici de recorrer festas majors, que segons notícies fins pensa adoptar, com á Governador, un nom de guerra. Si 'ls nostres informes se confirman, en lloch de Angel Ossorio, firmará Angel Orondo.

Ha mort el popular compositor noruech Eduard Grieg.

No hi haurá filarmónich que no conegui algunes sino molts de les seves obres amables, distingidas y plenes de encís, inspirades les més en la música popular dels païssos del Nort, y tractades á la manera moderna, però ab diáfana claretat y sense aquells enfarfechs de instrumentació que les mes de les vegadas encubren la esterilitat melòdica.

En Grieg era un noruech que feya entendre per tot el món y molt bé 'l llenguatje musical de la seva terra.

Las seves inspiracions están destinades á sobreviure'l.

Ha quedat instalada al Parch una reproducció del *Elephas primogenius* (Mamut), havent disposat l' arcalde que se 'l volti d' una barana, pera que ningú puga ferli mal.

Es una gran bestia antediluviana, al costat de la qual, el famós Avi dels nostres temps, sembla una criatura de bolquers.

L' admiració de un nen, al saber, que no menjant llonguetes,

perque en el seu temps encare no hi havia fornells, el Mamut hagués pogut arribar á creixe tant!

Dos anécdotas regias.

Un dia la muller del Czar de Russia se queixava al seu espós, de la seva falta de caràcter, diuentli:

—Ho tinc ben observat: sempre que ve algun personatge á parlarvos de qualsevol assumptu, li diheu: «Teniu molta rahó.» Ne compareix seguidament un altre, que 'us diu tot lo contrari y també li responen: «Teniu molta rahó.» Se presenta un tercer, y li feu la mateixa resposta.

El Czar se queda un rato pensatiu, y per fi contesta: —Ma benvolguda Alexandra: «Teniu molta rahó.»

* *

Els reys de Noruega, actualment de viatje per les províncies septentrionals del seu país, arribaren á un petit poble, ahont un vell camperol, aproximantse tot quant pogué á la reina Mand, y després de contemplarla cuidadosament, exclamà:

—¡De cert, de cert qu' ets una reyna ben hermosa!

La soberana agrahí el piropo ab una mitja rialleta, mentrels el rey Hankon dirigintse al jayo, li digué:

—Company tú y jo tenim el mateix gust.

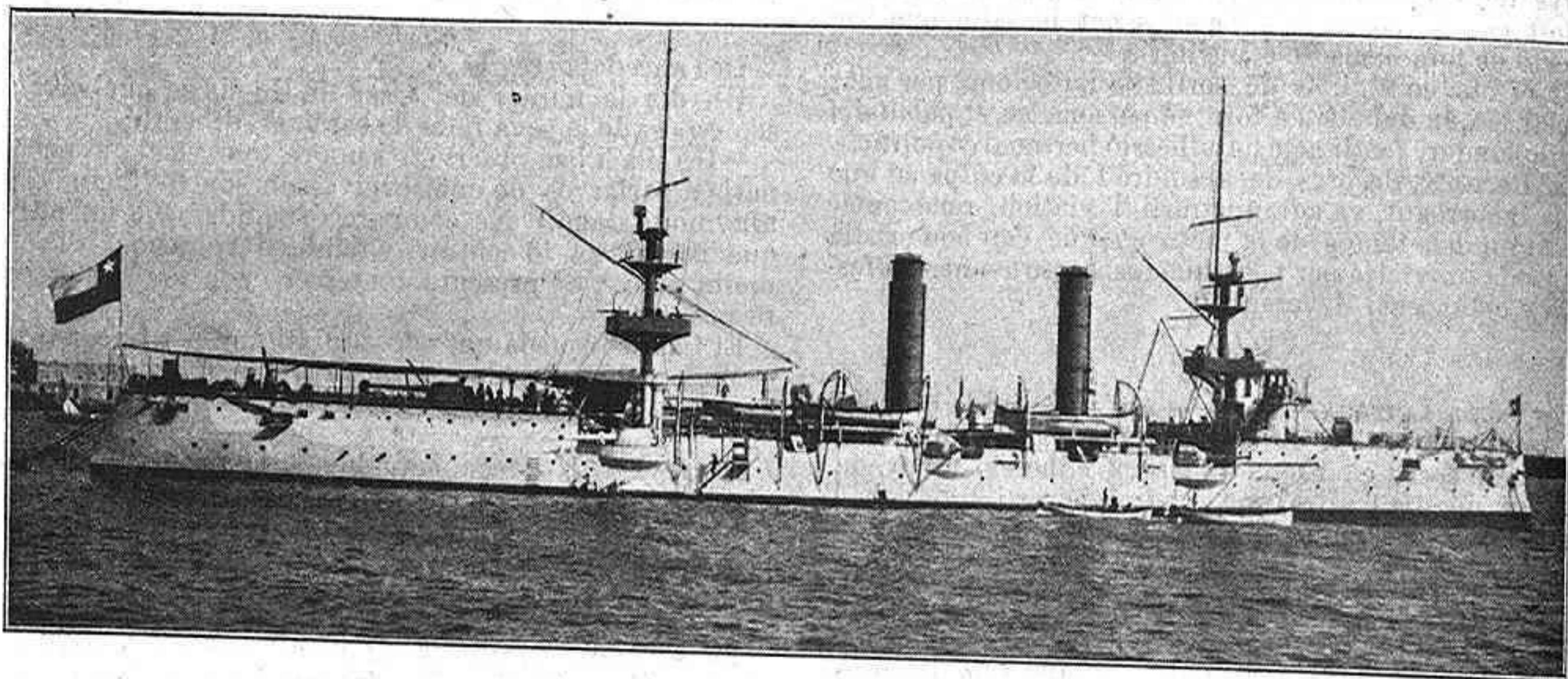
Don Alacandro, mirantse al mirall y escribint:
«Hay aquí gentes tan serviles, tan impotentes é incapaces...»

LO QUE DIU LA INTERESSADA

—¡Noys, us felicito de debol! Aixó de retirarvos pel foro, es la única idea lluminosa qu' heu tingut.

VISITAS AGRADABLES

El creuer de guerra xilé **MINISTRO ZENTENO**, hoste de Barcelona durant aquests darrers dies.

ces que, apena se ven halagados por otros, se juzgan demasiados. La vanidad les ofusca, la soberbia les ahoga.»
[De primera, *semidios*!]

El Progreso, firmantse ell mateix la sentencia:
«El pueblo no tiene los ojos vendados.»
No que no 'ls hi té.
Per xó veu qui es don Alacandro y s' aparta d' ell més
que depressa.
La que 'ls hi té els *ojos vendados* es la kábila.
Pero la kábila no es el *pueblo*.
Afortunadament.

Del periódich dels *hermanos Ulled*.
«Hemos atravesado todo Cataluña, llevando en la bri-
sidad de nuestra palabra, la simpatía y adhesión hacia
las doctrinas que personaliza Lerroux...»
Todo Cataluña...

¿Que potser se refereixen á la visita que varen fer á Capellades?

¡Ay, ay, ay!... ¿Aixís estém ja?

Dissapte vā celebrarse un festival á la *Casa del pueblo*,
y en la llista dels regalos que ab tan plausible motiu va-
ren sortejarse entre la concurrencia, hi figurava—lesga-
rríssim—el següent:

«Un retrato fotográfico del señor Lerroux.»

Pero, don Alacandro, ¿cóm dimontri, en la seva propia
casa, permet semblants inconveniencies?

¿No veu que aixó, mirat desapassionadament, es ri-
fàrsel?

Un rrrevolucionari dels més rradicals—el *ciudadano*
Santamaría—ha tingut la magnífica idea de demanar al
Ajuntament y á la Diputació Provincial—creadors de la
policía que Mr. Arrow dirigeix—autorisació pera cele-
brar en el palau de la Diputació y en el Saló de Cent dos
meetings... contra el propi Mr. Arrow.

¿Veritat que la pretensió es d' una grandiositat por-
tentosa?

Sóls una cosa hi falta pera arrodonirla.

LA MANÍA DEL SENYOR DE ZURDO

—¡Pero, señores, esto es *arrow*!
¡Hasta en la sopa me sale *Arrow*!

—Saben quiña es?

Que á n' aquestas reunions s' hi invití á Mr. Arrow, ab la obligació de pronunciarhi un discurs... en contra d' ell mateix.

Vaja, lo que no descubreixen els jòvenes rebels no ho descubreix ningú.

Mirin ara qué han averiguat:

«La misma mano que detiene etc., etc., dicta esas gacetillas.»

—Una mà que dicta!

En mitj de tot, jo no ho extranyo.

Si hi ha aquí beneysts que escriuhen ab els peus, ¿per qué no pot haverhi també papanatas que dictin ab las mans?

Un periodista que las hi cargola baix la direcció del amigo del pueblo consagra tot un article á lamentar el trist ff del bandoler Pernales y, entre otras cosas igualment admirables, com la de afirmar que *es más honroso ser bandoler*

dido que burgués, díu que 'l distingit saltejador tenia un corazon noble y que la seva mort será plorada por muchos desgraciados á quienes el bandido socorrió piadosamente en múltiples ocasiones.

—Vols t' hi jugar que 'l millor dia veyém com al Pernales, proclamat benemérit de la káfila y patró de la iglesia lerrouxista, se li aixeca un monument davant per devant dels Josepets?

—«*Vivir para verte!*» com díu el regidor senyor Oliva.

L' altre vegada que van pujar els franchs, vá pujar el pá.

Y quan els franchs anaren de baixa, no per aixó vá descendir el pá.

Ara 'ls franchs tornan á anar amunt, y 'l pá s' enfla novament, de tal manera que dintre de poch no se 'l podrá alcansar ni anant en globo.

—Qui té la culpa de lo que passa? ¿Els acaparadors?...

Pero cóm se comprén, qu' en un article de primera necessitat, qual manipulació y comers está al alcans de tot-

DON JESÚS RECTIFICA

—S' equivocan els que diuen que jo nedo entre dugas ayguas. Nedo únicament en ayguas lerrouxistas. Y si no, mirin de quin modo 'n surto.

hom, no 's conequin las ventatjas de la lley de la competencia?

Per mí, la culpa recau tota entera, en el govern, que lluny d' utilzar els infinitis medis que té á mà per abaratar la vida, la fá cada dia más difícil á copia de tributs y ab tota mena de midas desacertadas.

Als pobles que no procuran regirse per sí mateixos, y deixan que 'ls mals governs els esquilmin sense misericòrdia, per forsa aquesta culpable dessidia 'ls hi ha de costar el pa.

Recepta pera viure forsa, que un periódich francés ha rebut d'un individuo que té ja 87 anys y l' pare del qual, gracies á la aplicació d'aquest secret, va viure á prop d'un sicle.

Cada vespre, després de sopar, se posan sobre la llengua un terrós de sucre y xuclan immediatament un dit de ví. Y res més.

La fórmula no es en veritat complicada. Ni cara.

Perque, si bé es cert que un dels seus components es el sucre, sustancia avuy gravada, l' altre en canbi es el ví, article últimament desgravat.

¿Quedém en probarho?

Catàstrofes nacionals.

L'Algabéno vá veure la mort de 'n Posadas y 'n quedá tan afectat, que ha decidit tallarse la cuheta.

Y en Fuentes, idem de lienzo...

¡Pobre Espanya! El pá va car y 'ls toreros se retirarán... Ja no 'ns queda res de lo únic que 'ns deixava en Jovellanos,

Ni pan ni toros.

Se veu sovint á Alemania y á Suissa, y ja no parlém dels Estats Units, que una mateixa iglesia serveix á diferentas confessions. Lo que no s' havíá vist may era un periódich servint á la vegada á distints partits.

Aquest cas se dona ab el *Wochenblatt* de Grüningen, petita població de 1,200 habitants del cantó de Zurich. Aquest periódich serveix al enemics als dos partits de la

PREGUNTA Y RESPONDA

—Síñort guardia, ¿que sabe V. por qué han suprimido las fiestas?

—Creo que ha sido por sobra de directores... y falta de panís.

localitat, als liberals conservadors y 'ls socials demòcratas. Las planas 1.ª y 2.ª pertanyen als liberals y las 3.ª y 4.ª son el domini dels socialistas.

Abdós partits viuhen sobre un peu de hostilitat declarada, y no atenuan las injurias que s'envían l' un al altre, de manera que 'ls lectors del periódich assisteixen al curiós espectacle de veure vilipendiar en las planas 3 y 4 els arguments que 'ls hi son servits en las planas 1 y 2 y recíprocament.

En quant al director, se cerneix serenament per damunt de la lluya dels partits, y no demana més sino veure aumentar el número dels suscriptors.

Un xiste macabrich:

En Gabriel D'Annunzio, famós novelista italiá, tingué l' ocurrencia de ferse construir un sumptuos mausoleu.

Una vegada terminat, els periodistas de Florencia enviaren al insigne escriptor el següent telegrama:

«L'está el magnífich mausoleu: no 'l fassi esperar gayre.»

Xascarrillo de postres:

Un revister d' art, á un pintor:

—¿Qué pinta aquest any?

—Una quimera.

—Ah, ah!... Assumpto mitològich?

—De nom no més. Pinto l' retrato de un rich comprador de las mevas obras.

NOTAS DE CASA

LA ESQUELLA ha sigut invitada:

Al concert donat el passat dissapte al gran Saló de Bellas Arts en honor dels marinos del barco xilé *Ministro Zenteno*:

A la Festa Major de la vila d'Agramunt, que ha de tenir lloc del 14 al 17 del corrent;

A la inauguració del curs del Ateneo Obrer, solemnizada el diumenge, y

A las festas de la Barriada de la Salud, ab gran lluhiment celebradas els días 8, 9 y 10 del corrent mes.

Agrahím de tot cor l' atenció que uns y altres han tingut ab el nostre periódich.

De las noyas d' aquest poble
cap com la que rondo jo;
festeja ab mí y ab sis altres
y encare plega dejorn.

Si l' teu casori adelanta
á pesar de lo que sabs,
haig de dedicarte uns versos
que s' hi podrà sucarr pá.

JAUIME VILAR

No t' olvidaré may més,
puig tú ets qui m' ha ensenyat
que pot més un desgraciat
que no un grapat de dinés.

Com ab la guerra en l' amor
per rendir qualsevol plassa
á més de tenir catxassa
se necessita valor.

RUY DE GORCH

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Impremta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

DEMÁ DISSAPTE

La Campana de Gracia

publicarà

NÚMERO EXTRAORDINARI

en el qual, á fí de satisfer els desitjos dels molts lectors que no pogueren obtenir, hi haurá dintre del número una

Reproducció complerta, en tamanyo reduhit

DEL

NÚMERO 2000

PUBLICAT EL PASSAT DISSAPTE

El resto del número contindrà text y caricaturas de palpitant actualitat

8 planas * 10 céntims

Obra nova d'en
FELIP CORTIELLA

Novedad de
P. J. MATEOS

Les Sirenes
dels
Joves Intel·ligents
(ORIENTACIONS FUTURISTES)

Preu: 20 céntims

A través del istmo
de
PANAMÁ

Un tomo en 8.º, Ptas. 3

AVÍS Aviat sortirà el sorollós saynete
d'en Santiago Rusiñol

LA MERIENDA FRATERNAL

Edició popular

Preu: 1 pesseta

— Preguem als corresponsals fassin la demanda á volta de correu —

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrà á volta de correu, franca de porta. No responem d'extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

LA FESTA Á CASA D' ELL

6

CÓM SE FA ESQUITXAR ELS QUARTOS Á LA TRIBU

—¡Holal! ¿Festas per nosaltres?... ¡Cap á la Casa falta gent!

—Veyám, passém revista dels fondos... Sí, ja 'n tinch prou...! Com que casi tot deurá ser d' arrós...

—¿La entrada?... Pero si soch soci...

—Déixat de socis y romansos... ¡Pela ó no en-
tras!

—¿Que no donan aygua aquí?

—Sí, pero un got val mitja andola.

—¿Es per aquí que 's puja al terrat?

—¡Poch á poch! S' hi puja... quan s' ha afli-
xat els dos ralets de dret d' escala.

—¡Ja 'n surts? ¡Cóm va aixó?

—¡Molt bél! Ves si hi va, que si m' hi estich
una mica més, me deixan sense camisa.